

מסורת הש"ס

(א) צי"ק נה. ע"ש. (ב) סנסהדריין יא. (ג) לעיל ו. מנחות לה: (מגילה טז: סוטה יז. חולין פט.). (ד) נפסחים מט: (ה) סנסהדריין עט. (ו) (שעריציון יט. חגיגה טז. מגילה ו. סנהדריין לו. (ז) ניומה פת. (ח) נוסרי בפירשוי בעמוד ב' ד"ה דמסרגן.

מוסף רש"י

הרואה הספר. מינה זו נכדה הראוהו (ב"ק נה.). אלו תפילין שבראש. אות הן לכל כי שם ה' נקרא עליך (חזיקוני טפ. שבת נהן רוב השם שרין וז"ל מנחות לה.). אלא מאורשה. לכל קהלות יעקב (פסחים סט.). לבני כלה. בלא לשמוע הכרעה בכל שבת (ב"ק ק"ג.).

רב ניסים גאון

הרואה את הנחש בחלומו פרנסה מזדמנת לו. זה הדבר בניו על העיקר שהזכירוהו בפי' יהו"כ (דף טו) תניא ר' יוסי אומר בוא וראה שלא כמדת הקב"ה מרת בשר ודם כר' קלל את הנחש עלה לגג מזונותיו עמו ירד למטה מזונותיו עמו ולפי שפונטתו מצויה לו בכל מקום לפיכך הרואהו בחלומו פרנסה מזדמנת לו:

דמסרג שיש לו חוכף על גביו (ה) יפה: **גם נעשה לו**. נו"ן כנגד נו"ן וכגון שראה השם כתוב: **חנינא**. נוני"ן הרבה נסים רבים: **והני מילי זכצצא**. אכולהו קאי שראה הונא או חנינא או תיבה זו של הספד כתובה דמשמע חסו עליו ופדאוהו: **דלא סייס**.

שנעור משנתו קודם שנסתלק סימן

הוא שסמוך אלל הקצ"ה: **מוצטח**

לו שהוא בן העולם הזה. ונוטל

חלקו וחלק חברו בגן עדן דדמי

לאשת איש: **פלגי**. רמוזים שנחלקו:

יזפה לתורה. שנאמר אשךך מיין

הרקח היינו תורה: **מעסים רמוגי**.

הנמנך מן הרמוזים: **נכסיו מלחיון**.

כדסם זה שעליו משולשים זה על זה

כמין קליעה: **צדנייטו**. על כסם

במקומם במחוצר: **הוי ראש ישיבה**.

שמכריו ומלוה לרצים: **אני ראיתי**

ונו. ועל כן נעשיתי ראש ישיבה

במתא מחסיא: **סרבינא**. גינה א"נ

בזהמ"ז. תרבינא נאה וגילה נוטריקון

של תרנגול: **סלויס בקסטו**. בקסף

כציתים הללו שהאוכל סתום נס:

נשפכדו. נתגלה האוכל: **וינחם אל**

מחוו. היינו כרך: **חפלט**. סימן

הוא להיות חפזיו נעשים: **המגלת**.

סימן גדולה ותפארת היא לו כמו

ויגלה ויחלף וגו' (בראשית מה):

צערינא. בצפיניה: **דמדליה**.

שהולכת בצגובה של יס: **הנפנה**.

סימן הוא שסרחונו וגנותו נפרש

ויוצא מעליו: **והוא דלא קנה**.

שלא המאכס ידיו: **צצכל עומד**

הרואה פרק תשיעי ברכות

גו.

בלא חטא. לפי שחז"ל אין לה זכויות אלא עון יש ציטיבתה וזה עומד

ערום בלא אומם עונות: **בא"י**. שהרבה מלות תלויות בה וזה

העומד ערום סימן שהוא ערום ממלוותיה: **הנספס לסרדיטו**.

שומרין אותו שלא יצרח אלמא סימן שמירה הוא ששומרים אותו

מידי חיוק: **אגס**. שיש צו קנים

גדולים וקטנים וסמוכים זה לזה

סימן לראש ישיבה שהגדולים

והקטנים מתקבלים יחד קצון גדול

וצאים לשמוע דרשה מפיו: **יער**.

אף זה סימן לראש לתלמידי הרב

והוא ראש לבני כלה שמפרש

לתלמידים שמועתם אחר שעמד

הרב והם מחזרין על שמועתם ויש

תלמידים שלא יצינו צדברי הרב ככל

הצורך וזה מצידה להס: **פלי טבלא**.

נראה לו שהיה זוג וענבל תלוי בזאורו

ומשמיע קול והוא סימן לראש ישיבה

שמשמיע קול לרצים: **ונבחי בה**

נבוחי. שקששמי בה צקול: **עונותיו**

מחולין לו. לפי שהעונות קרויין

אדומים שנאמר אס יאדימו כחולע

(ישעיה ה) ואומר נכתם עונך

(ירמיה ג) וסימן הוא שפורשין ממנו:

פרנסטו מזומנט. כמנש שעפר

לחמו ומזאי לו ככל מקום: **הרגו**.

לנחש: **כל שכן שנפלה לו**. שהרי

נתגבר עליו: **ולא היא**. אלא

רב ששת דורש להנאמו לפתור

חלומו לעזבה: **יש שופסו נו**.

לפיכך אין לעמוד על פתרונו:

השכים

הרואה שיעורים בחלום סרו עונותיו שנאמר

ווסר עונך וחטאתך תכופר אמר רבי זירא

אנא לא סלקי מבבל לא"י עד רחואי שערי

הרואה גפן טעונה בחלום אין אשתו

מפלת נפלים שנאמר **אשתך כגפן** פוריה שורקה יצפה למשיח שנאמר

אוסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

הרואה תאנה בחלום תורתו משתמרת בקרבו שנאמר **נוצר**

תאנה יאכל פריה הרואה רמונים בחלום

זוטרי פרי עסקיה כרמונא רברבי רבי עסקיה

כרמונא פלגי אם ת"ח הוא יצפה לתורה שנאמר

אשךך מיין הרקח מעסים רמני ואם ע"ה הוא יצפה למצות שנאמר

כפלה הרמון רקתך מאי רקתך **אפילו**

ריקנין שבך מלאים מצות כרמון הרואה זיתים

בחלום זוטרי פרי ורבי וקאי עסקיה כזיתים

וה"מ פרי אבל אילני היויין ליה בנים

מרובין שנאמר **בניך כשתילי** זיתים

וגו' איכא דאמרי הרואה זית בחלום שם

טוב יוצא לו שנאמר **זית רענן** יפה פרי

תואר קרא י"י שמך הרואה שמן זית בחלום יצפה

למאור תורה שנאמר **ויקחו אליך שמן**

זית וך הרואה תמרים בחלום תמו עונותיו

שנאמר **יתם** עונך בת ציון אמר רב יוסף

הרואה עז בחלום שנה מתברכת לו עזים

שנים מתברכות לו שנאמר **ודי חלב**

עזים ללחמך הרואה הדם בחלום נכסיו

מצליחין לו ואם אין לו נכסים ירושה

נופלת לו ממקום אחר אמר עולא ואמרי

לה במתניתא תנא והוא דחוא בכניייהו

הרואה אתרוג בחלום הדור הוא לפני

קונו שנאמר **פרי עץ הדר** כפות תמרים

הרואה לולב בחלום והבא עליה הוי ראש

ישיבה אמר רב אשי אני ראיתיה ובאתי

עליה וסלקית לגדולה הרואה תרנגול

בחלום יצפה לבן זכר תרנגולים יצפה

לכבנים זכרים תרנגולת יצפה לתרביצה

נאה וגילה הרואה ביצים בחלום

תלויה בקשתו נשתברו נעשית בקשתו

וכן אגוזים וכן קשואים וכן כל כלי זכוכית

וכן כל הנשברים כאלו הנכנס לדרך נעשו

לו חפציו שנאמר **וינחם אל מחוז** חפצם

המגלח ראשו בחלום סימן יפה לו שפחתו

היושב בעריבה קטנה שם טוב יוצא לו

בעריבה גדולה לו ולכל משפחתו דלויי

הנפנה בחלום סימן יפה לו שנאמר **מהר**

צועה להפתח וה"מ דלא קנה העולה

לגג בחלום עולה לגדולה ירד יורד

מגדולתו אביי ורבא דאמרי תרווייהו

כיון שעלה עלה הקורע בגדיו בחלום קורעים

לו גזר דינו העומד ערום בחלום בבבל

עומד בלא חטא בארץ ישראל ערום

בלא מצות הנתפש לסרדיוט שמירה

נעשית לו נתנוהו בקולר הוסיפו לו שמירה

על שמירתו וה"מ בקולר אבל חבלא

בעלמא לא הנכנס לאגם בחלום נעשה

ראש ישיבה רש פפא ורב הונא בריה

דרב יהושע חזו חלמא רב פפא דעייל

לאגמא נעשה ראש ישיבה רב הונא

בריה דרב יהושע דעייל לעיר נעשה

ראש לבני כלה רב פפא ורב הונא

בריה דרב יהושע דעייל לעיר נעשה

ראש לבני כלה רב פפא ורב הונא

בריה דרב יהושע דעייל לעיר נעשה

ראש לבני כלה רב פפא ורב הונא

בריה דרב יהושע דעייל לעיר נעשה

תורה אור השלם

1. וְכָאָה בַּל עֲמִי הָאֶרֶץ בִּי שֶׁם יְיָ נִקְרָא עֲלֶיךָ וְיָרְאוּ מִפָּנָי: דברים כח י

2. בִּי אִם לִבִּיתָה תִּקְרָא לְחִבֻּתָהּ תִּתֵּן קוֹלָךְ: משלי ב ג

3. תוֹרָה צִוָּה לֵנוּ מִשָּׁה מוֹדֵשָׁה קְדוּלָת יַעֲקֹב: תהלים קמז יד

דברים לג ד

4. אֲמֹר לְחֻבְמָה אֲחֹתִי אָתָּה וְתוֹרַע לִבִּיתָה תִּקְרָא: דברים לג ד

משלי ז ד

5. הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֵלֶב וְחַיִּים יִשְׁבִּיעֶךָ: תהלים קמז יד

6. וְיָצַע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִּירְכִבְתִּי בִּיתְךָ בְּנִיךָ בְּשֵׁתִילִי נָגַע זֶה עַל שְׁפָתֶיךָ וְסֵר עֲנָךְ וְחֲסֵאתָךְ תִּכְסֶּי: ישעיהו יז ו

7. אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפֵּן פְּרִיָה בִּירְכִבְתִּי בִּיתְךָ בְּנִיךָ בְּשֵׁתִילִי וַיְתִים סִבִּיב לְשִׁלְחָתָךְ: תהלים קכח ג

8. אֲסִרִּי לִצְנִי עִירוֹ וְלִשְׁרָקָהּ בְּנִי אֲתוֹנוּ כִּסֵּס בֵּיתִי לִבְשׁוֹ וְכָבֵדָם עֲבָדָיו: אבות כ

9. נָצַר תִּהְיֶה יֶאֱבֹל פְּרִיָה וְשֹׁמֵר אֲדָרְיוֹ יִכְבֶּד: משלי כו יח

10. אֲנִיָּהָךְ אֲבִיאָךְ אֶל בֵּית אֲמִי תִלְמִדִנִי אֲשַׁקֵּךְ מִיַּן הָרֶקֶחַ מִעֲסִיס רִמּוֹנִי: שיר השירים ח ב

11. בְּדוּשׁ הַשֵּׁנִי שִׁפְתֶּיךָ וּמִדְּבַרְךָ נִאֲוָה עֲבָלָה וְרִמּוֹן רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְעִנְיָתָךְ: שיר השירים ד ג

12. זֶהֱרָעֲנָךְ יִפְהָ פִּירִי תֹאֵר קֵרֵא יְיָ שִׁמְךָ לְקוֹל הַמּוֹלֶה גְּדוּלָה הַדִּיצַת אֵשׁ עֲלֶיךָ וְרַעַי כְּלִיֻּתֶיהָ: ירמיהו יא טז

13. וְאִתָּה תִּצְעָה אֲתָּה בְּנִי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שִׁמְךָ זֶהֱרָה בְּתוּת לְקֹאֵדָר לְהַשְׁלֵת בֵּר תַּמִּיד: וְאִתָּה תִּצְעָה אֲתָּה בְּנִי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שִׁמְךָ זֶהֱרָה בְּתוּת לְקֹאֵדָר לְהַשְׁלֵת בֵּר תַּמִּיד:

14. חֵם עֲנָךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִגְלוֹתְךָ פֶּקֶד עֲנָךְ בַּת אֲדוֹם גִּלְהָ עַל חֲטָאוֹתֶיךָ: שמואל ב כ

15. וְהִי חֵלֶב עֵזִים לְלַחְמֶךָ לְלֶחֶם בִּיתְךָ וְחַיִּים לְעִנְיֹתֶיךָ: משלי כו כ

16. וְלִקְחָתֶם לָכֶם בִּיּוֹם הָרֵאשִׁון פִּיר עֵץ הָדָר כֶּפֶת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֹרֵבֵי נָחַל וְשִׁמְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שְׂבָעֵת יָמִים: ויקרא כב ג

17. חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה בְּרַחֲבוֹת תִּתֵּן קוֹלָתָ: משלי א כ

18. וַיִּשְׁמָחוּ כִּי יִשְׁתַּקֵּךְ וַיִּנְחַם אֶל מוֹחָו חֲפֹצָם: תהלים קו ל

19. מִתֵּר צִעָה לְחֻפְתָּח וְלֹא מוֹת לִשְׁתָּה וְלֹא יִחְסֹר לְחֻמּוֹ: מדר צעהה לחפחת

20. וַיִּן יִשְׁמַח לִבֵּב אֲנֹשׁ לְהַצְדִּיל פָּנִים מִשְׁמֶן וְלָחֵם לִבֵּב אֲנֹשׁ יִסְעֶד: משלי לא ו

21. תִּנּוּ שָׂכָר לְאוֹבֵד וַיִּין לְמִקְרֵי נָפֶשׁ: משלי לא ו

22. לִבֵּו לְחֻמּוֹ בְּלִחְמֵי וְשׁוֹתוֹ בֵּינָן מִסְכָּתִי: משלי ט ה

רבינו חננאל

הא דמסרג. פי' שיש עליו הכסא.

עין משפט
נר מצוה

נז:

הרואה מרקוליס. בתוספתת חנן במקום מרקוליס דהכא עבודת כוכבים וא"כ לאו דוקא מרקוליס אלא לפי שבמקומו של תנא היו עובדים לה ועמה אין אנו רגילים לזכך לפי שאנו רואים אותה בכל יום וכל הנך הרואים אמרו לעיל דהוי משלשים יום לשלשים יום: **הרואה מרקוליס**.

פירש ר"י לא ידענא אמאי נקט מרקוליס יותר משאר עבודת כוכבים. ונראה לי דא"ל לזכך רק במקום שזונים עכו"ם או שהועמדה שם מחדש ולכן נקט מרקוליס שרוגמין זה אצנים בכל יום והוי כמגדל עכו"ם אצל לא על עכו"ם קצועה שם מקודס וצירושמלי יש נעקרה עכו"ם ממקום אחד ונתנה למקום אחר במקום שנתנה אומר צדוק שנתן ארץ אפים לעוברי לזנוי ובמקום שנעקרה אומר צדוק שעקר עכו"ם מן המקום הזה: הרואה

יצפה לחכמה קינות ידאג מן הפורענות הרואה מגלת אסתר גם נעשה לו שלשה חכמים הם הרואה רבי בחלום יצפה לחכמה ראב"ע יצפה לעשירות רבי ישמעאל בן אלישע ידאג מן הפורענות שלשה תלמידי חכמים הם הרואה בן עזאי בחלום יצפה לחסידות בן זומא יצפה לחכמה אחר ידאג מן הפורענות כל מיני חיות יפות לחלום חוץ מן הפיל והקוף והקפוד והאמר מר הרואה ז' פיל בחלום פלא נעשה לו לא קשיא הא דמסרג הא דלא מסרג כל מיני מתכת יפין לחלום חוץ ממר פסל וקרדום והני מילי דחזנהו בקתייהו כל מיני פירות יפין לחלום חוץ מפגי תמרה כל מיני ירקות יפין לחלום חוץ מראשי לפתות והאמר רב לא איעתרי עד דחזאי ראשי לפתות כי חזא בכנייהו חזא כל מיני צבעונין יפין לחלום חוץ מן התכלת *כל מיני עופות יפין לחלום חוץ מן יקריא וקפופא וקורפראי: [הגו"ף הגו"ף מעי"ן משיבי"ן ומרחיבי"ן סימן:] ג' נכנסין לגוף ואין הגוף נהנה מהן גודגדניות וכפניות ופגי תמרה שלשה אין נכנסין לגוף והגוף נהנה מהן אלו הן רחיצה וסיכה ותשמיש שלשה מעין העולם הבא אלו הן שבת שמש ותשמיש תשמיש דמאי אילימא תשמיש המטה הא מכחש כחיש אלא תשמיש נקבים שלשה משיבין דעתן של אדם אלו הן קול ומראה וריח שלשה מרחיבין דעתו של אדם אלו הן דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים: [חמשה"ה וששה"ה ועשר"ה סימן:] חמשה אחד מששים אלו הן אש דבש ושבת ושינה וחלום אש אחד מששים לגיהנם דבש אחד מששים למן שבת אחד מששים לעולם הבא שינה אחד מששים למיתה חלום אחד מששים לנבואה ששה דברים סימן יפה לחולה אלו הן עטוש זיעה שלשול קרי ושינה וחלום עטוש דכתיב יַעֲטִישׁוּתוֹ תַּחַל אֹרֹר זִיעָה דְּכִתִּיב זָבֹעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם שְׁלִשׁוֹל דְּכִתִּיב וְהָיָה צֹעָה לְהַפְתָּח וְלֹא יָמוּת לִשְׁחַת קָרִי דְּכִתִּיב יָדְרָאָה זֶרַע יֶאֱרֹךְ יָמוִים שִׁינָה דְּכִתִּיב יִשְׁנָתִי אֲזַי יָנוּחַ לִי חִלּוֹם דְּכִתִּיב וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיִינִי וְשֶׁשָׁה דְּבָרִים מִרְפָּאִין אֶת הַחֹלֶה מַחֲלִיו וּרְפוּאוֹתָו רְפוּאָה אֱלֹ

הן כרוב ותדרין וסיסין יבשין וקיבה והרת ויותרת הכבד וי"א אף דגים קטנים ולא יעוד אלא שדגים קטנים מפרין ומברין כל גופו של אדם עשרה דברים מחזירין את החולה לחליו וחליו קשה אלו הן האוכל בשר שור בשר שמן בשר צלי בשר צפרים וביצה צלווה ותגלחת ושחלים והחלב והגבינה והמרחץ וי"א אף אגוזים וי"א אף קשואים תנא דבי ר' ישמעאל וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמֵן קִשְׁוֹאִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן קָשִׁים לְגוֹף כַּחֲרֻבּוֹת אִינִי וְהַכְּתִיב וַיֹּאמֶר ה' לֹה שְׁנֵי גִוִּים בְּבִמְךָ וְאֵל תִּקְרִי גִוִּים אֲלֵא גִיִּים וְאִם יְהוּדָה אָמַר רַב אֱלֹו אֲנִטְוִינִיּוֹם וְרַבִּי שְׁלֹא פֶסֶק מִשְׁלַחֲנָם לֹא צָנוּן וְלֹא חֹזֶרֶת וְלֹא קִשְׁוֹאִין לֹא בִימֹות הַחֲמָה וְלֹא בִימֹות הַגִּשְׁמִים לֹא קִשְׁיֹא הָא בְּרַבְרְבִי הָא בְּוֹוֹטְרִי ת"ר מַת בְּבִית שְׁלוֹם בְּבִית אֲכָל וְשִׁתָּה בְּבִית סִימָן יִפֹּה לְבִית נֹטֵל כְּלִים מִן הַבֵּית סִימָן רַע לְבִית תְּרֻגְמָא רַב פֶּפֶא בְּמַסָּאנָא וּסְגֻדָּא כָל דְּשִׁקִּיל שִׁכְבָּא מַעֲלִי בַר מַמְסָאנָא וּסְגֻדָּא כָל דְּהִידֵּי שִׁכְבָּא מַעֲלִי בַר מַעֲפְרָא וְחֻרְדְּלָא: מְקוֹם שֶׁנִּעְקָרָה מִמֶּנּוּ עֲבוּדַת גְּלוּלִים תְּנוּ רַבְנָן וְהָרֹאָה מִרְקוּלִיס אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן אֹרֶךְ אִפִּים לְעוֹבְרֵי רְצוּנוֹ יַמְקוֹם שֶׁנִּעְקָרָה מִמֶּנּוּ עֲבוּדַת כּוֹכְבִים אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָקַר עֲכו"ם מֵאַרְצֵנוּ וְכֵשֶׁם שֶׁנִּעְקָרָה מִמְּקוֹם זֶה כֵּן תַּעֲקֹר מִכָּל מְקוֹמוֹת יִשְׂרָאֵל וְהַשֵּׁב לֵב עוֹבְדֵיהֶם לְעַבְדֹךְ וּבַח"ל אֵין צָרִיךְ לֹמַר לֵב עוֹבְדֵיהֶם לְעַבְדֹךְ מִפְּנֵי שֶׁרֹּבֵה עוֹבְרֵי כּוֹכְבִים יִרְשָׁב"א אֹמֵר אֵף בַּחוּץ לֹאֲרֵץ צָרִיךְ לֹמַר כֵּן מִפְּנֵי שֶׁעֲתִידִים לְהַתְגַּיֵּיר שְׁנֵאמַר *אֲו אַהֲפּוֹךְ אֵל עַמִּים שֶׁפֶה בְּרוּרָה דִּרְשׁ רַב הַמְּנוּנָא יְהוּרָאָה בָּבֶל הִרְשָׁעָה צָרִיךְ לִבְרֹךְ חֲמֵשׁ בְּרֻכּוֹת רָאָה בָּבֶל אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁהַחֲרִיב בָּבֶל הִרְשָׁעָה רָאָה בִּיתוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר הִרְשָׁע הִרְאָה גּוֹב שֶׁל אַרְיֹות אוֹ כִּבְשָׁן הָאֵשׁ אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָשָׂה נִסִּים וּמִן לֹאֲבוֹתֵינוּ בְּמִקּוֹם הַזֶּה רָאָה מִרְקוּלִיס אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן אֹרֶךְ אִפִּים לְעוֹבְרֵי רְצוּנוֹ אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָקַר מִמֶּנּוּ עַפְרָא רָאָה מִקּוֹם שֶׁנּוֹטְלִין מִמֶּנּוּ עַפְרָא אֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעוֹשֶׂה גִזְרוֹר וּמִקְיִים רַבָּא כִי הוּוֹה חַזִּי חֲמִיר דְּשִׁקְלִי עֲפְרָא טְרִיף לְהוּ דִּיא עַל גְּבִייהוּ וְאִמֵּר רַהוּטוֹ צִדִּיק לְמַעַבְד רְעוּתָא דְּמַרְוִיכוֹ מַר בְּרִיה דְּרַבִּינָא כִי הוּוֹה מְטִי לִבְבָּל הוּוֹה שְׁקִיל עֲפְרָא בְּסוּדְרִיהּ וְשַׁדִּי לִבְרָא לְקִיִּים מַה שְׁנָא' *וְטַאטָאֲתִיהּ בְּמַטָּאטָא הַשְׁמַד אָמַר רַב אַשִּׁי אָנָּה הָא דְּרַב הַמְּנוּנָא לֹא שְׁמִיעַ לִי אֲלֵא מוֹדַעְתָּאִי בְּרִיכְתֵּינְהוּ לְכוּלְהוּ

הרואה פרק תשיעי ברכות

השנים. העומד ממעמו ונפל לו פסוק צפיו: **שיר השירים**. כולו יראת שמים וחבת המקום בלב כל ישראל: **רבי ישמעאל בן אלישע**. מהרוגי מלכות היה והפשטיו עור קרקפתו בחייו: **חוץ מן הפיל והקוף והקפוד**. שמשונין במראהו. קפוד חיה שדומה לקוף ויש לה זנב ארוך ושמה מרטיני"א:

דמסרג. אוקף על גביו. וי"א נתון באפסר: **חוץ ממר**. פשו"ר בלע"ז: **פסל**. דולוי"ר: **דחונפו צקטיהו**. שראויין למלאכתן לחזל ולהשחית: **פגי תמרה**. שלא בשלו כל זרען: **בננייהו**. במחוצר אצל בתלום סימן הוא למכות כדפשר ליה ו צר הדא לרצח קולפי בלעת: **תכלת**. ירוק הוא ומי שפניו ירוקים חולה הוא: **קריא**. יצנ"ץ: **קפופא**. זואיט"א בלע"ז ויש לה לסמות בלחי אדם לפיכך הן מנגונים: **קורפרא**. טלפ"א: **גודגניווס**. צירתי"ש: **כפניווס**. מין תמרים רעים: **שמש**. חמה זורחת: **קונ**. של מיני זמר או קול ערב של אשה: **עעוש**. אשטרנוז"ר: **מהר לוועה**. מי שנזכך להרקי מעיו. הרקת כלי נקראת זעיה שנאמר (ירמיה מח) ושלחתי לו זעוים ולעויו וכליו יריקו: **במולצ**. כתיב: **וסחילמני וסחייני**. בחזקיה כתיב: **סרדין**. בלז"ץ: **מי סיסין**. בשול פוליאול"ל: **והרם**. ודלוייר"א שהשליל בתוכה: **ותסרם הכנד**. אייציר"ש של בהמה: **ומצנין**. לשון צריאות: **וסגלחם**. חס מגלח: **ווערי**. יפין: **מסאנא וסגדנא**. סימן יואלי חוץ הוא שמואלא אחרים מן הכית: **עפרא**. סימן הוא שרמז להם קצורה: **לז עונדיהם**. על פושעי ישראל מתפלל: **כנשן של אש**. מפיה שדוסק זה כנשנם של חגיגה מישאל ועוזיה: **מקום שנוטלין ממנו עפר**. מקום יש בצבל שאין בהמה יוצאה משם חס אין נוטלים עליה עפר מעפר המקום והוא סימן השמד ומקוללותיה של צבל היא. וציקוד מהר"ר יצחק ראמי שנוטלים משם עפר לטיט לבניני המקום. וסוף סוף אותו מקום אין זו ישוב ולא זרע ולא נטיעה: **גוזר ומקיים**. שגזר להשמידה וקיים: נתקלל

מסורת הש"ס

א) [נעלי נה: וקז"ע],
ב) [אלדרי"ג פ"מ וי"ש],
ג) [באלדרי"ג פ"מ הי"ג לוחא ובוה אחי שפלה גיאלים],
ד) [נעלי טז],
ה) [ג"י הערוך קריא כוס וינשוף מרגוס קריא וקפופא],
ו) [נעלי מד: ע"ג כט],
ז) [נעלי טז],
ח) [נע"ג יא. וזט],
ט) [בכל הספרים ותקונים כתיב גיים וקריי גוים ומלוא להסביר],
י) [נע"י מ"ר ע"ג יא. ד"יה לזנון],
יא) [ומספתא פ"ו ה"ד],
טז) [נעלי טז],
טז) [נע"י יומא דז].

גליון הש"ס

גמ' בל מני עופות. ע"י מה דף ק"ב ע"א במו"ר קרא שרי להם גירפא אחרת כאן:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (שע"י לפסא לתמיה) מח"מ: [ב] שם שפעה נוסס לחומות. ז"ל לזכיוס:

לעזי רש"י

מרטינ"א (מרטיני"א). נמניה. פשו"ר [פשוטי"ר]. מערב. דולוי"ר. מועד. דולודיור"א. מועד. (מערב גזרין). יבני"ן. סוג של יתשוף. צואטי"א. יתשוף. טלפ"א. חולד. ציתרי"ש [צירישי"ש]. דובדבנים. אשטרנוז"ר. נמניה. פשו"ר [פשוטי"ר]. בלייז"ץ. סלק. פוליאול"ל [פוליוז"ל]. מנתה (מבח). וידילירי"א [וידילור"א] חס (של חיה). אייברי"ש [איברי"ש]. כרעפת.

מוסף רש"י

וסיסין. תבשל של פוליאול (לעיל מד): חל: פוליאול יעש צורה נוסס וסוסה (נ"ז טז). והרת. ולדור"א סולד טנר צו (לעיל טט): חל: רחמה של כחמה (נ"ז טט). ויותרת הכבד. טרפסל דכנדל שחקין אייב"ש (לעיל טט וע"י טט). ושחלים. מין מלכל (נע"י טז). שני גורים (נ"ז) גוים תמי וקריין גוים (נ"ז יא) אנטונינוס ורבי. זה נא מעשו חיה נא מעקב (טט).

ב א מיי פיי מהלטס צרכות הלכה ט סמג עשין כ טוש"ע אר"ח סי' רכז סעף א:
בא ב ג מיי שס טוש"ע שס סעף ב:
בב ד טוש"ע שס סעף ג:
בג ה מיי שס טוש"ע שס וסי' ריח סעף א:
בר ו טוש"ע אר"ח סימן רכז סעף ד:

❖❖❖

תורה אור השלם

1. עשיתונו תהל אור ויעזיו כעפעפי שחר:

2. בזעת אפיק תאכל לזחם עד שובך אל הארמקא כי מנחה לקחת כי עפר אותה ואל עפר תשוב:
בראשית א ט
3. מחר צעה להפתח ולא ימות לשחת ולא יחסר לחמ:
ישעיהו נא די
4. וזי חפץ דכפא התלי אם תשים אשם נפשו ירָאָה וְרַע יֶאֱרֹךְ יָמִים וְחַפְצֵי יָדָיו יִצְלָח:
ישעיהו נג י
5. כי עתה שקבתי ואשקוט וישנתי אז ינוח לי:
איוב ב יג
6. אנדני עֲלִיָּהֶם וְיִחַד וְלִכְלַךְ בָּהֶן חַיִּי רִחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲמִנֵנִי:
ישעיהו לח טו
7. ויאמר ה' לֹה שְׁנֵי גִוִּים בְּבִטְנֵךְ וְשְׁנֵי לֵאבִיִּם מִמְּעֵךְ יִפְרֹדוּ וְלֹאֵם מִלֵּאֵם יֵאָמֵן וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר:
בראשית כה כג
8. כי אז אדפך אל עמים שפה ברויה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחר:
צפניה ג
9. ושמחיה למורי שפך ואגמז מים וטאטאיתיה במטאטא חשמד נאם ה' צבאות:
ישעיהו יד כג

רבינו תנאל

שלשה נכנסין לגוף ואין הגוף נהנה מהן גודגדניות. פי' גודגדניות הן הירקות. ובסוף פאה ירושלמי גודגדיות הירדקין. ולשון ישתעאל הן. והן עשב שזאכלין הגמלים ולא יאכל אותם אדם אלא ע"י הדחק. וכפניות. הן דקלים ידעים שפירותיהן נאכלין כפניות ואינן מתקיימין להיגמל המרים. [נששה דברים מרפאין את החולה וכי. עשרה דברים מחזירין את החולה לחוליו וכו'. ע"י כפי' ריח ע"ז כט, א]. [ויאמר ה' לֹה שְׁנֵי גִוִּים בְּבִטְנֵךְ. וזו אנטונינוס ורבי, שלא פסק משולחם לא חזרת ולא קישות. קשואים קטנים. ולא צנון].

רב ניסים גאון

הרואה ר' עקיבא בחימוס יצפה לחסידות. את כפרק כל ישראל יין להן חלק (דף ק) שנה' אספו לי חסידיו אלו ר' עקיבא וחבירו שמסרו נפשם לזביחה על דברי תורה ואמרי' (שם) אמר רבה בר בר חנה שבקה ר' עקיבא לחסידותיה: הרואה ר' אלעזר בן עזריה יצפה לחכמה לפי שנתמנה בישיבה וזאת בן י"ח שנה והיה הוא כבד חכם מאד כמו שאתה מוצא (תנינא דף טז) אמר ר' יהושע עליו אין דור יתום שר' אלעזר בן עזריה שריו בתורו וסמוך בשבתו (גיטין דף טו) ר' אלעזר בן עזריה קופה של בשים כלומר שהיה מאסף החכמות ומסדר אותם ושינוי (סוטה דף טט) משמת ראבי"ע בטלה עשרת החכמים ואע"פ שר"ע הגיע למעלה תורה גדולה

בחכמה שאפי' משה רבינו כשהראהו הקב"ה דורות העתידין כשראה את ר' עקיבא אמר לפני הקב"ה רבש"ע יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י כמפורש בפי' הקומץ את המנחה (מנחות ד' כט) מיהו לא התחיל ללמוד ולגרוס עד שהיה בן מ' שנה כמו שאמרו (בשלהי ספרי) ר' עקיבא למד תורה בן מ' שנה ושימש את ההכמים מ' שנה

שאלו טובה עתידה לבא בדורנו בתחלה לא היו מקבלין אותה אלא רבן שמעון ור' ישמעאל ועכשיו גלוי לפני מי שאמר והיה העולם שפורענות גדולה עתידה לבוא בדורנו ונסתלקו אלו מבניעותיו שנא' (שע"י ו) הצדיק אבד וגו' ובפ' עגלה ערופה דמס' סוטה (דף תח) ובפ' דיני ממונות דתחלת סנהדרין' (דף יא) אמרי' ת"ר משמתו